

ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засідання циклової комісії
спеціальності Н1 Агроніомія

Протокол № 2 від 10.09 2025

Голова ЦК Вікторія

Вікторія МУЗИКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Герботогія»	
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агроніомія
ОПП (рік)	Агроніомія (2025 р.)
Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна
Семестр	5
Обсяг навчальної дисципліни	90 годин (3 кредита ECTS)
Форма контролю	Диференційований залік
Мова викладання	Українська
Розробник	Ланчуковська Олена, спеціаліст першої кваліфікаційної категорії.
Предмет вивчення	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Герботогія» є знання видового складу бур'янів та їхніх біоекологічних особливостей; розуміння ролі бур'янів у формуванні агрофітоценозів, взаємозв'язків бур'янових рослин із культурними рослинами та іншими групами організмів; знання різних класифікаційних груп бур'янів і їхніх особливостей; розуміння підходів щодо методів оцінки забур'яненості посівів, вибору об'єктивних критеріїв для цього; вибір та обґрунтування адекватних і економічно та екологічно доцільних методів боротьби з бур'янами.
Мета вивчення	Метою викладання навчальної дисципліни «Герботогія» є пізнання закономірностей формування бур'янового комплексу

	агрофітоценозів, взаємовідносин між бур'янами та культурними рослинами, засвоєння методів контролю забур'яненості посівів і способів боротьби з бур'янами.
Компетентності, заплановані знання та вміння	<p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК1. Здатність використовувати базові знання з фахових дисциплін у професійній діяльності.</p> <p>СК2. Здатність розпізнавати за морфологічними ознаками найбільш поширені в регіонах сільськогосподарські культури та дикорослі рослини, оцінювати їх фізіологічний стан, адаптаційний потенціал, визначати чинники поліпшення росту, розвитку і якості продукції.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач.</p> <p>Здобувач освіти повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • різноманітність видового складу бур'янів свого регіону, їхні біоекологічні особливості, шкодочинність і класифікацію бур'янів; • особливості різних груп бур'янів, структуру агрофітоценозів; різноманітність взаємовідносин між видами; • методику обліку та оцінки потенційної і актуальної забур'яненості полів; • систему комплексних запобіжних та винищувальних заходів боротьби з бур'янами; • методику розрахунку екологічної та економічної доцільності заходів контролю та боротьби із забур'яненістю полів; <p>Здобувач освіти повинен уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнавати види бур'янів у природі, за гербарними зразками; • визначати та розраховувати потенційну та актуальну забур'яненість полів; • складати карти забур'яненості; • реалізовувати на практиці систему заходів контролю забур'яненості та боротьби з бур'янами з врахуванням технології вирощування культур і конкретних умов агроландшафту; • оцінювати якість проти бур'янових заходів.
Заплановані результати навчання	<p>РН1. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій у сфері агрономії.</p> <p>РН4. Опановувати нові методи і технології, впроваджувати інноваційні принципи і методи для підвищення ефективності виробничої діяльності в агрономії.</p> <p>РН6. Виявляти та вирішувати виробничі проблеми з урахуванням зональних умов, а також технологічних, правових, економічних, екологічних та етичних аспектів.</p> <p>РН13. Оцінювати якість виконання польових робіт та раціонально використовувати природні ресурси.</p> <p>РН17. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та</p>

	<p>стандартів професійної етики для досягнення спільної мети. РН19. Демонструвати знання й розуміння механізації та автоматизації технологічних процесів в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.</p>
Зміст дисципліни	<p>Змістовий модуль I – БІОЛОГО-ЕКОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ БУР'ЯНІВ</p> <p>Тема 1.1 Вступ. Герботологія як наука.</p> <p>Тема 1.2 Рослинні угруповання. Поняття про агрофітоценоз і його особливості.</p> <p>Тема 1.3 Бур'яни як компоненти агрофітоценозів.</p> <p>Тема 1.4 Вивчення морфологічної будови та біологічних особливостей малорічних бур'янів.</p> <p>Тема 1.5 Вивчення морфологічної будови та біологічних особливостей багаторічних бур'янів.</p> <p>Тема 1.6 Визначення та вивчення сходів бур'янів.</p> <p>Тема 1.7 Походження і біологічні особливості бур'янів.</p> <p>Тема 1.8 Морфологічна характеристика основних частин рослин.</p> <p>Тема 1.9 Насіння бур'янів.</p> <p>Тема 1.10 Характеристика найбільш поширених в Україні представників основних біологічних груп.</p> <p>Тема 1.11 Визначення та вивчення насіння бур'янів.</p> <p>Змістовий модуль II – КОНТРОЛЬ ЗАБУР'ЯНЕНОСТІ ТА ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З НЕЮ</p> <p>Тема 2.1 Запобіжні заходи боротьби з бур'янами в агрофітоценозах.</p> <p>Тема 2.2 Механічні винищувальні заходи боротьби з бур'янами.</p> <p>Тема 2.3 Знищення бур'янів фізичними і біологічними засобами.</p> <p>Тема 2.4 Хімічні заходи знищення бур'янів в агрофітоценозах.</p> <p>Тема 2.5 Інтегрована система захисту посівів окремих сільськогосподарських культур.</p> <p>Тема 2.6 Поведінка гербіциду в ґрунті.</p> <p>Тема 2.7 Потенціальна і актуальна забур'яненість полів.</p> <p>Тема 2.8 Складання карти забур'янення полів.</p> <p>Тема 2.9 Облік насіння бур'янів.</p> <p>Тема 2.10 Отруйні рослини в агроекосистемах: ризики та методи контролю.</p>
Міждисциплінарні зв'язки	<p>Ботаніка з основами фізіології рослин та мікробіології, ґрунтознавство, агрометеорологія, захист рослин, землеробство.</p>
Система оцінювання	<p>Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту. Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані письмові роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій тощо. Також засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.</p> <p>Поточний контроль успішності здобувачів освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою - «2» незадовільний рівень, «3» задовільний рівень, «4» добрий рівень, «5» відмінний рівень.</p>
Інформаційне забезпечення	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зуза В.С. Герботологія. Харків: Стиль-Іздат, 2022. – 468 с. 2. Іващенко О.О., Іващенко О.О. Загальна герботологія : монографія. Київ : Фенікс, 2019. – 752 с.

3. Косолап М.П., Іванюк М.Ф., Примак І.Д., Анісімова А.А., Бабенко А.І. Практикум з гербології. Навчальний посібник 2-ге видання. Київ 2019 – 930 с.

4. Косолап М.П., Іванюк М.Ф., Примак І.Д., Анісімова А.А., Бабенко А.І. Атлас бур'янів. Навчальний посібник. Київ 2022 – 138 с.

5. Косолап М.П., Примак І.Д., Іванюк М.Ф., Анісімова А.А., Бабенко А.І. Практикум з гербології. Навчальний посібник. – К.: 2018 р. – 581с.

Додаткова література:

1. Веселовський І.В., Манько Ю.П., Козубський О.В. Довідник по бур'янах. – К. : Урожай, 1993. – 208 с.

2. Веселовський І.В., Манько Ю.П., Лисенко А.К., Центило Л.В. Атлас – визначник бур'янів. Навчальний посібник. - К.: Видавничий центр НУБіП України, 2018, – 256 с.

3. Косолап М.П. та ін. Термінологічний словник з гербології. – К.: Слово, 2008. – 183с. 19. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні (щорічні видання).

4. Примак І.Д. Довідник з гербології. / І.Д., Примак, М.П. Косолап та ін. - К.; Кондор, 2006, С. 368. 17. Косолап М.П. Гербологія. Навчальний посібник . – К.: Арістей.- 2004. - 362с.

5. Примак І.Д, Косолап М.П, Ковбасюк П.У, Андрієнко В.В, Іваніна В.В, Метьюз М. Лі, Г, Скалига О.С. Довідник з гербології. Київ: Кондор, 2006. 386с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://agrosience.com.ua/>

2. <https://agro.vobu.ua/1349>

3. <https://www.mbgnet.net/bioplants/main.html>

4. <https://studfile.net/preview/6273673/page:3/>